

JEAN-PIERRE
RAMPAL

- čovjek za
zlatnom flautom

mirna novak

Jean-Pierre Rampal (1922. - 2000.) zasigurno je najpoznatiji flautist našeg vremena. Nesumnjivo da je upravo on bio prvi među flautistima koji je za sebe osigurao status velikog koncertanta kakav su dotad imali isključivo glasoviti pijanisti, violinisti ili dirigenti.

Rođen je 7. siječnja 1922. godine u Marseillesu, Francuska. Flautu je počeo učiti kod svog oca Josepha, također glasovitog flautista u razdoblju između dva svjetska rata. Iako je počeo ozbiljnije učiti flautu tek sa 12 godina, nakon samo dvije godine učenja, 1937. godine, završava Konzervatorij u svom rodnom gradu i nakon liceja studira medicinu na nagovor roditelja. Tijekom rata prekida studij zbog prijetnje deportacijom u radni logor u Njemačkoj, te odlazi u Pokret otpora, djelujući prvo u Marseillesu, a zatim u Parizu. Tamo je 1944. godine u samo pet mjeseci završio Konzervatorij u klasi profesora Gastona Crunella, a odmah nakon oslobođenja, 1945. godine, Francuski nacionalni radio poziva ga da izvede Ibertov "Koncert za flautu" i od tada započinje njegova blistava karijera. Već iduće 1946. godine snima svoju prvu ploču za diskografsku kuću Boîte à Musique, na kojoj zajedno sa Triom Pasquier izvodi Mozartov „Kvartet za flautu“, KV 285.

Poslijeratnih godina publika je bila željna koncerata, a u to vrijeme muzikolozi, glazbenici, pa naposljetku i publika otkrivaju uglavnom zaboravljenu baroknu literaturu. Osnivaju se brojni komorni

sastavi koji izvode tu glazbu, a Jean-Pierre Rampal i sâm sudjeluje u otkrivanju zaboravljenih skladbi baroknog razdoblja, njihovoj redakciji i prezentaciji publici na koncertima, te snimanju brojnih nosača zvuka. On sam o tom trendu kaže „Uz sav ovaj kaos koji smo imali u Europi tijekom rata, ljudi su tražili nešto tiše, strukturiranije i uravnoteženije od romantične glazbe.“

Rampal je iskoristio tu jedinstvenu priliku - otkrivajući bogatu koncertnu literaturu skladatelja XVIII. stoljeća, koji su flautu tretirali solistički i virtuozno, želio je i naposljetku postigao od flaute stvoriti virtuozan, solistički instrument koji će publika prihvatiti i zavoljeti poput svojih dotadašnjih mezimaca klavira ili violine. Više od pola stoljeća godina posvetio je toj zadaći. Istraživao je literaturu po arhivima i bibliotekama Francuske i Njemačke, ujedno potičući suvremene skladatelje da pišu za flautu. Tako je on prouzročio djela Felda, Poulenca, Joliveta, Bernsteina, Coplanda, a Rivier, Tomasi, Boulez i Penderecki posvećuju mu svoja djela. Danas nam se može učiniti i čudno, no upravo je Jean-Pierre Rampal bio prvi suvremeni flautist koji je svirao cjelovečernje solističke recitale. Uz renomirane orkestre iz čitavog svijeta, bio je prvi koji je odsvirao niz Vivaldijevih "Koncerata" op.10, Bachovu "Suitu" u h-molu, "Brandenburške koncerte", Telemannove "Suite", koncerte Pergolesija, Tartinija, Mozarta, ali i moderne koncerte Joliveta, Tomasija, Nielsena, Riviere, Hačaturijana i mnogih drugih.

Osim edukaciji publike, Rampal je uvijek posvećivao mnogo vremena i mladim glazbenicima pa ih je tako '60-ih i '70-ih godina prošlog

stoljeća podučavao na Ljetnoj akademiji u Nici, a u vremenu od 1969. do 1981. godine bio je i profesor na čuvenom Pariškom konzervatoriju. Pedsjedavao je mnogim žirijima flautističkih natjecanja, a jedno od takvih velikih međunarodnih natjecanja je i ono u Parizu koje se održava svake tri godine i nosi njegovo ime.

Možda najviše zapanjuje njegova pozamašna i dugotrajna diskografska djelatnost, na preko 350 albuma prezentirano je više od tisuću kompozicija dvjestotinjak skladatelja! Najveći broj snimaka ostvario je za diskografske kuće Erato, Columbia Records (od 1990. godine Sony Classical) i EMI.

Njegovo sviranje odlikovalo se čvrstim, zaobljenim tonom, bogatom zvukovnom raznolikošću koja je primjereno odražavala glazbenu epohu, briljantnom tehnikom, osjetljivom dinamikom i istančanošću stila. Bio je očaran baroknom glazbom, no nije smatrao da je rezervirana isključivo za autentična glazbala, naprotiv, smatrao ju je univerzalnom kao uostalom i svu ostalu glazbu. Isto tako, iako je izvodio djela svojih suvremenika, nikad se nije priklonio avangardnoj glazbi. Nastupao je sa gotovo svim veliki orkestrima i mnogobrojnim glazbenicima, no vjernog i odličnog suradnika našao je u pijanistu i čembalistu Robertu Veyron-Lacroixu.

Jean-Pierre Rampal svoj posljednji koncert održao je potkraj 1999. godine u Španjolskoj. Umro je 20. svibnja 2000. godine, u 79. godini od srčanog udara.

Diskografija:

La Flûte Enchantée (snimke iz razdoblja 1952-64.)

Razni orkestri i dirigenti EMI 7243 5 69642 2 (8 CD)

Le Flûtiste du siècle

Razni orkestri i dirigenti Erato 8573 849232

20th Century Flute Masterpieces

Razni orkestri i dirigenti Erato 22 92 458392

J. S. Bach: Sonate za flautu

J.-P. Rampal, R. Veyron-Lacroix, Erato 2292-45830 (2CD)

Mozart, Bach, Vivaldi...: Koncerti za flautu

Razni orkestri i dirigenti Sony SM2K 48184 (2CD)

